

Jan Županič

Habsburská šlechta

**Proměna elit
podunajské monarchie
v dlouhém 19. století**

**Pro Historický ústav AV ČR,
v.v.i.**

**Agentura Pankrác
Praha 2023**

ISBN 978-80-86781-44-0

Předkládaná kniha Jana Županiče je rozsáhlým dílem, čítajícím 894 velkoformátových tištěných stran, které navazuje na jeho přechozí práce o dějinách šlechty v habsburské monarchii, resp. v Rakouském císařství. Jako jeho další studie, také tato práce se vyznačuje systematickostí a jasně danou strukturou. Lze z ní vyčíst celou řadu definic a charakteristik významných dobových právních institutů. V první části Županič věnuje utřídění jednotlivých cest k dosažení šlechtictví, jichž bylo v 19. století velké množství a které na rozdíl od předchozích epoch zdaleka nebyly determinovány pouze urozeností. Dále přehledně charakterizuje povahu jednotlivých hierarchizovaných šlechtických titulů. V následujících kapitolách se z hlediska diplomatiky věnuje jednotlivým typům listin a dalších právních aktů, které provázely proces nobilitace.

Autor vychází ze snahy o jasné definice uvedených obecných pojmů, v moderní historiografii často používaných a interpretovaných různorodým způsobem. Silnou stránkou práce je nepochybně snaha o jasnost a přehlednost, znalost věci a interpretační schopnosti, a také opření se o archivní prameny (psané i tištěné), které shromáždil z celé řady českých a středoevropských archivů. Zároveň je nutné ocenit autorovu schopnost bravurním způsobem pracovat s pramennými jazyky a interpretovat texty právních dokumentů i ego-dokumentů, a také propojovat řeč právních dokumentů s řečí osobních pamětí jednotlivých aktéru, popř. řeč obecných formulí s řečí jednotlivých konkrétních případů. Zásadními přínosy práce jsou její předhůdnost, tématická i definiční ujasněnost, interpretační akribie a jasně formulované závěry (pro laiky a amatérské milovníky šlechty a monarchie možná překvapivé).

Tomáš Knoz